

Porządkowanie dysku twardego z Filelight

Sprzątanie

Wcześniej czy później, każdy dysk twardy zostanie zapełniony po brzegi. Program Filelight ułatwia odszukanie niepotrzebnych fragmentów plików, pozwala też dokonać szybkiego przeglądu zawartości dysku.

JÖRG SCHUMANN

Wszyscy wiemy, że wykonanie polecenia `du` powoduje wyświetlenie sumarycznej informacji na temat wykorzystania pojemności twardego dysku. Jeżeli jednak preferujemy graficzną reprezentację danych, warto sięgnąć po Filelight [1]. Program wyświetla katalogi i pliki jako części wykresu kołowego, w którym poszczególne segmenty odpowiadają rozmiarowi wykorzystania twardego dysku przez pliki.

Instalacja

Pakiet Filelight możemy pobrać ze strony domowej projektu, instalujemy go poleceniem `rpm -Uvh` (o ile system obsługuje pakiety RPM). Użytkownicy Debiana (dystrybucja Sarge lub nowsza) i Gentoo mogą użyć polecenia `apt-get install filelight` lub `emerge filelight`. Użytkownicy innych dystrybucji muszą samodzielnie skompilować program Filelight z kodu źródłowego.

Program uruchamiamy poleceniem `filelight` i wybieramy interesujący nas katalog, dla którego chcemy uzyskać informacje do-



Rysunek 1: Filelight pozwala na łatwe uzyskanie informacji na temat wykorzystania dysku twardego.

tyczące zajmowanego miejsca na dysku. Menu Scan umożliwia uzyskanie informacji na temat katalogu domowego (Scan Home Directory (skrót klawiaturowy [Ctrl+Home]) lub całego systemu plików (Scan Root Directory). Oczywiście ostatnia funkcja zignoruje te ścieżki dostępu, do których brak uprawnień do odczytu.

Możemy także samodzielnie określić wybrany katalog, wpisując jego nazwę w polu adresu albo przeglądając drzewo systemu plików wybrać polecenie Scan | Scan Directory... (klawisz skrótów [Ctrl+o]). Możemy także wskazać katalog, podając jego nazwę jako parametr polecenia uruchamiającego Filelight, np.

```
filelight /usr
```

spowoduje automatyczne sprawdzenie katalogu `/usr/`.

Rezultaty

W zależności od rozmiaru katalogu, sprawdzanie może potrwać nawet kilka minut. Po sprawdzeniu rozmiarów plików w katalogu, Filelight wyświetla rezultaty w postaci wykresu kołowego (Rysunek 1).

Wykres składa się z kilku/kilkunastu pierścieni o wspólnym środku, ich położenie informuje nas o głębokości zagnieżdże-

nia. Pierścień położony najbliżej środka przedstawia katalogi w plikach w badanym katalogu. Pozostałe pierścienie reprezentują kolejne poziomy w drzewie katalogów.

Każdy pierścień podzielony jest na różnokolorowe segmenty. Segmenty w kolorze szarym przedstawiają pliki, w innych kolorach – katalogi. Wielkość segmentu określa ilość zajmowanego miejsca na twardego dysku (największe segmenty są opisane).

Po wskazaniu myszą każdy segment wyświetla okno, w którym znajdują się szczegółowe informacje na temat rozmiaru poszczególnych plików, a dla katalogów dodatkowo podawana jest liczba przechowywanych plików (Rysunek 2). Tutaj także znajdują się informacje o ilości miejsca zajmowanego przez ten katalog na dysku.

Kliknięcie przyciskiem myszy segmentu spowoduje utworzenie nowego wykresu, w którego centrum znajduje się wybrany przez nas katalog. Podobnie jak w menedżerze plików, aby powrócić do poprzedniego wykresu, wystarczy nacisnąć przycisk strzałki w lewo. Przycisk strzałki w górę przenosi nas o jeden poziom w górę w drzewie katalogów. Aby niepotrzebnie nie sprawdzać każdorazowo pojemności dysku twardego, program buforuje informacje, zakładając, że nie dokonano żąd-





Rysunek 2: Wyświetlanie szczegółowych informacji.



Rysunek 3: Filelight posiada funkcje menedżera plików.

nych zmian na dysku. Możemy jednak w dowolnej chwili kliknąć przycisk Rescan, co spowoduje odświeżenie zawartości wykresów i pobranie nowych informacji o dysku twardym.

Aby nie zaciemniać wykresu, Filelight domyślnie nie wyświetla plików o niewielkim rozmiarze. Aby to zmienić, wystarczy wybrać menu Settings -- Configure Filelight..., kliknąć zakładkę Appearance i zaznaczyć Show small files – na wykresie pokazane zostaną wszystkie pliki.

Filelight może być wykorzystany także jako prosty menedżer plików. Kliknięcie prawym przyciskiem myszy na wybranym katalogu rozwija menu kontekstowe, zawierające funkcje otwierania plików i katalogów, jak również ich usuwania (Rysunek 3). Pamiętajmy jednak, że przed próbą otwarcia pliku w Filelight musimy skojarzyć ten typ pliku z odpowiednią aplikacją, ponieważ program nie posiada okna dialogowego typu Open file with... (otwórz przy pomocy...).

Program jest dostępny dodatkowo z menu kontekstowym przeglądarki Konqueror, dodając pozycję w Open with i umożliwiając użytkownikom otwieranie katalogów bezpośrednio w Filelight.

Dostrajanie

Istnieją pewne katalogi, które nie zawierają żadnych plików w tradycyjnym sensie tego słowa – są to głównie katalogi /dev/, /proc/ i w niektórych systemach /sys/. Niestety, aby uniknąć kłopotów, takie katalogi nie są domyślnie skanowane przez programy typu Filelight. Poza tym program ignoruje pliki znajdujące się w katalogu /root/.

Oczywiście możliwa jest modyfikacja listy pomijanych katalogów. Aby przejrzeć bieżące ustawienia, trzeba zaznaczyć Don't scan these directories w oknie dialogowym Settings | Configure Filelight.... Do edycji listy używamy przycisków Add (dodaj) i Remove (usuń).

Warto też zwrócić uwagę na pole wyboru Scan across filesystem boundaries (skanuj dysk poza granicą systemu plików). Jeżeli je zaznaczymy, Filelight odczyta informacje na temat innych systemów plików, dostarczając informacji np. o partycjach Windows. Oczywiście ponownie zakładamy, że użytkownik posiada prawa dostępu do odczytu.

Możemy ograniczyć takie „wycieczki”, wybierając opcję Exclude remote filesystems (nie skanuj obcych systemów plików), czego efektem będzie ignorowanie katalo-

gów sieciowych **Samba** czy **NFS**. Sprawdzenie nośników wymiennych, czyli napędów CD-ROM, nie jest zazwyczaj wykorzystywane, dlatego trzeba zaznaczyć opcję Exclude removable media (nie skanuj nośników wymiennych).

Poza możliwością wyświetlania wszystkich plików, na zakładce Appearance (wygląd) można odnaleźć trzy schematy kolorystyczne programu, pozwalające użytkownikom na indywidualne dopasowanie wyglądu programu do własnych upodobań.

Narzędzie specjalne

Filelight wypełnia lukę w funkcjonalności pulpitu KDE, pozostawioną przez przeglądarkę Konqueror. Żaden inny program KDE nie umożliwi użytkownikom odszukiwania dużych plików i katalogów w tak szybki i prosty sposób. Poza tym program wyświetla także całe drzewo katalogów znajdujących się w szukanym katalogu.

Oczywiście można skorzystać z polecenia du, które na pewno wyświetli żądane informacje prędzej (zakładając, że użytkownik wie już co nieco o tym programie), ale w świecie interfejsów graficznych (GUI) Filelight jest prawdopodobnie jedynym w swoim rodzaju programem tego typu, w dodatku jest niezwykle przydatny przy określaniu wykorzystania miejsca na dysku twardym. Ludowa mądrość mówi jednak, że każda pojemność kiedyś się kończy – no chyba, że co jakiś czas będziemy dokonywać porządków na dysku. ■

SŁOWNICZEK

Samba: Protokół umożliwiający systemom Linux obsługę wspólnych plików i drukarek w sieciach Windows. Linux dysponuje zarówno serwerem Samba, który umożliwia łączenie się innych komputerów PC z systemem Windows do Linuksa, jak i klientem, umożliwiającym uzyskanie dostępu do zasobów sieci Windows przez system Linux.

NFS: Sieciowy system plików (ang. Network FileSystem) to protokół umożliwiający systemom Linux i innym systemom Unix montowanie (podłączanie) katalogów znajdujących się na innych komputerach w taki sposób, że użytkownik może ich używać tak jak katalogów lokalnych.

INFO

[1] Strona domowa Filelight:
<http://www.methylblue.com/filelight>